

e-luentosarja 2023

31.3. 5.4. **14.4.** 19.4. 27.4.

14.4. klo 11-11.45

Takaisin viljelyyn - Kotimaiset
vihannes- ja humalakannat
käyttöön

Ryvässipulista monimuotoisuutta ja omavaraisuutta viljelyyn

Terhi Suojala-Ahlfors

Vanhoja suomalaisia vihanneksia niukasti tallella

- Vanhoja, Suomessa pitkään viljeltyjä vihanneslajikkeita ja –kantoja niukasti tallessa
- Vihanneslajikkeet uusiutuvat jatkuvasti ja Suomessa ei ole koskaan ollut omaa lajikejalostusta ja erittäin vähän myös siementuotantoa
- Pohjoismaiseen geenivarakeskukseen (NordGen) tallennettu joitakin suomalaisia kaskinauriita ja lanttuja
- Kasvullisesti lisättäviä vihanneksia – kuten ryväs- ja valkosipuli, raparperi, piparjuuri – säilytetään kansallisissa kenttäkokoelmissa

Mikä on ryvæssipuli?

- Ryvæssipuli on jakautuva *Allium cepa* -lajin sipuli (*A. cepa* Aggregatum-ryhmä), jota lisätään kasvullisesti edellisen vuoden sipuleista
- Yksi sipuli jakautuu kasvunsa aikana 3-15 tytärsipuliksi (vaikuttaa kasvuolosuhteet, istukasvalinta, kasvikanta)
- Ryvæssipulia oli Suomen tärkein viljelty sipuli 1950-luvulle asti
- Tietoa ryvæssipulin historiasta ja ominaisuuksista löytyy raportista: Ryvæssipulia viljelyyn

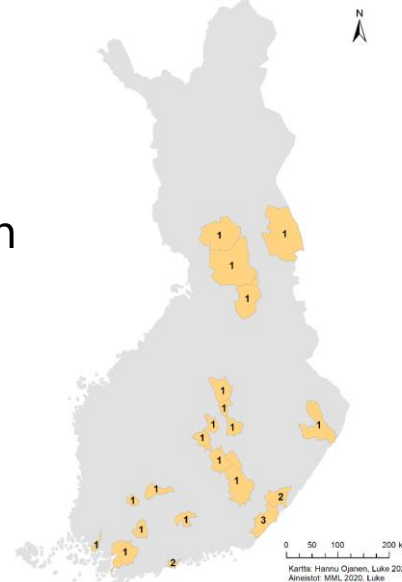
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-574-3>

Kansallinen geenivaraohjelma säilyttää ryvæssipulikantoja

- Luonnonvarakeskuksen toimipaikalla Piikkiössä säilytetään tällä hetkellä 32 ryväs- ja salottisipulikantaa, joista 29 on valittu pitkäaikaissäilytykseen
- Ensimmäiset sipulikannat on saatu myös kryosäilytykseen; tavoitteena taltioida kahdeksan kantaa nestetypen avulla toteutettavaan varmuussäilytykseen
- Lisäksi 13 kantaa on varmuuskokeelmissa:
 - Eteläisiä sipulikantoja Turun museokeskuksen Kuralan kylämaässä
 - Pohjoisia sipulikantoja Ammattiopisto Lappian Louen toimipaikalla
- Ryvæssipulin saatavuus huono

Kansalliseen ryvæssipulien geenipankkiin talletettujen suomalaisten näytteiden keräyspaikat

Ryvässipulia viljelyyn?

- Maiju ja Yrjö Rikalan puutarhasäätiön rahoittamassa SIPULI-hankkeessa kerättiin kokemuksia ryvässipulin viljelystä ja markkinoista
- Tuotannon haasteita:
 - Rikkakasvien torjunta, kasvitaudit
 - Käsityövaltaisuus
 - Markkinoille saattamisen hankaluus
 - Satoisuus vaihtelee vuosien välillä
- Käytettyjä myyntikanavia
 - Suoramyynti
 - Joskus vähittäiskaupat
- Mahdollisia uusia markkinakanavia
 - Hotellit, ravintolat

Hyvää palautetta, mutta entäpä hinta?

- Palaute ostajilta / kuluttajilta
 - Sipulit säilyvät hyvin
 - Maku hyvä
 - Sipuleiden koko saisi olla isompi, mutta "vanha kanta antaa anteeksi"
- Ryvässipulista saatava hinta
 - Liian alhainen työmäärään nähden
 - Perinnekasvin arvo pitäisi näkyä hinnassa

Omavaraisuutta kotitarveviljelyyn

- Suurin potentiaali ryvässipulilla lienee kotitarveviljelyssä
- Kasvi kiinnostaa mm. omavaraisuuden lisäämisen näkökulmasta
- Ryvässipuli edustaa viljelykasvien monimuotoisuutta, suomalaista viljelykulttuuria, omavaraisuutta ja omaleimaista makujen maailmaa
- Tietoisuus kasvista ja sen ominaisuuksista varmistaa sen säilymistä myös tulevaisuuteen
- Mahdollisuuksia myös pienimuotoiseen kaupalliseen tuotantoon?

Ryvässipulin tulevaisuus Suomessa?

- Lukessa tuotettiin vuosina 2021-2022 pieni määrä viruspuhdasta lisäysmateriaalia neljästä sipulikannasta – nämä jaetaan erityisesti lisäysviljelystä kiinnostuneille keväällä 2023
- Toiveena on, että ryvässipulin tunnettuus lisääntyy ja sipuleita jaetaan eteenpäin yhä useammalle kiinnostuneelle
- Yhteinen tehtävämme turvata suomalaisten vanhojen kasvien säilymistä viljelyssä ja niiden tuntemusta

Kiitos!